

Eläinten käytösneuvojalle suurin palkinto onnistuneesta työstä on hyvinvoiva ja tyytyväinen eläin. Ihmisen näkökulmasta paljon hevo-asiat voivat merkitä paljon hevosen hyvinvoinnille.

TEKSTI JA KUVAT MINNA SALONEN

Punaruunikko ratsu tekee talipihalla tuttavuutta eläinten käytösneuvojan kanssa. **Jaana Pohjola** käsittelee tammaa lempein ottein. Uuden hevosen käytös aiheuttaa ongelmia ratsastuskoulussa. Karsinassa **Aada** käyttäytyy uhkaavasti eikä halua silmillään antaa kiinni. Suitsiminenkin tuottaa ongelmia.

Ratsastuksenopettaja **Minna Oksanen** on miettiänsä.

– Niin hevosilla kuin oppilailla tulisi olla tallilla viihtyisää ja mukavaa. Olemme pohtineet, soveltuuko Aada ratsastuskouluthevosiksi, jota käsittelevät monet ihmiset erilaisin ottein. Varmuuden vuoksi viemme hevosen klinikalle eläinlääkärin tutkittavaksi. Toivomme, että saisimme selville, mistä käytös johtuu, kertoo Minna.

Jaanan mielestä viisainta onkin lähestyä asiaa Aadan näkövinkkelistä. Ristiritilanteet, joissa eläintä koetetaan pakottaa tekemään jotakin, ovat herättäneet käytösneuvojassa aina saman kysymyksen. Eikö olisi mahdollista saada hevonen toimimaan halutulla tavalla vapaaehtoisesti?

– Pakottaminen tai kepulikonstit eivät ole mukavia ratkaisuja. On kaikkien kannalta kurjaa, jos joku ikävä juttu toistuu päivittäin, kertoo Jaana.

Opissa Englannissa

Jaana on suorittanut eläinten käyttäytymistieteen korkeakoulututkinnon Englannissa Portsmouthin yliopistossa. Opiskeluaikana hän sai perustiedot erilaisten eläinten lajityypillisestä käyttäytymisestä,

hyvinvoinnista ja kouluttamisesta. Opiskelijat saivat erikoistua haluamaansa eläinlajeihin harjoitustöiden kautta.

– Eläinten hyvinvoinnin ja oppimisen kannalta monet asiat ovat yllättävän samanlaisia eri lajien kesken. Onnistumiset hevosten kanssa tuntuvat hienoilta, koska hevoset ovat mielestäni monesti väärinymmärrettyjä. Eläin ei ole koskaan väärässä. Palkitsevinta työssäni on hyvinvoiva ja tyytyväinen eläin, Jaana pohtii silittäen Aadan kaulaa.

Joskus hankalan käytöksen alkuperää on vaikea sanoa. Aadan vihamielisen käyttäytymisen ovat saattaneet aiheuttaa aikaisemmat inhottavat kokemukset. Myös liian vähäiset ruokinnat tai ruokintakerat voivat aiheuttaa ruuan puolustamista.

”Haluan lähestyä ongelmia myönteisin keinoin”

– Parasta olisi, jos saisimme Aadan yhdistämään kiinni ottamisen mukaviin asioihin. Palkitsevia ovat sellaiset asiat, joista juuri tämä hevonen nauttii, olkoon se vaikka käytävällä harjattavana oleminen, herkkupalkka, ulos tarhaan pääseminen tai maastolenkki. Hevonen haluaa kiinni, kun siitä seuraa jotakin kivaa, Jaana kertoo.

Uutta koko ajan

Jaana on pitänyt erilaisia kursseja ja auttanut ihmisiä eläinten kanssa esiintyvissä haasteissa kolmisen vuotta. Vuoden verran hän oli ammattikoulussa eläintenhoidon opettajana. Eläinten kanssa Jaana on ollut tekemisissä koko ikänsä ja hevosen hän sai jo 12-vuotiaana.

– Hevoseni oli entinen suomalainen hevosravuri, joka oli minulla 17 vuotta. Opin sen kanssa todella paljon. Olen aina ollut kiinnostunut kaikista mitä hevosten kanssa voi harrastaa. Ammatissani hevostuntemuksesta on paljon hyötyä. Olen oppinut tuntemaan erilaisia hevostyyppisiä ja niiden tapoja reagoida asioihin. Eläinten kanssa oppii koko ajan uutta eikä ammattissa ole millinkään valmis. Nöyrä asenne on tärkeää säilyttää, mietti Jaana.

Päivittään hän vastailee eläinkysymyksiin ja antaa vinkkejä niin puhelimessa kuin sähköpostilla. Jaana kirjoittaa myös blogia sekä pitää koirakursseja viikottain. Asiakkaiden luona hän käy muutamina iltoina viikossa.

– Asiakkaita tulee sekä eläinlääkäreiden ohjaamina että suoraan, mutta eläinhommat eivät ole vielä päätyöni. Viikonlopputöitä on paljon, sillä vapaapäivinä omistajilla on aikaa perehtyä ongelmiin, Jaana kertoo.

Malttia ja kärsivällisyyttä

Hevosten kanssa Jaana on viime aikoina työskennellyt yhä enemmän.

– Talliolosuhteet vaikuttavat paljon hevosen käyttäytymiseen.

ELÄINTEN KÄYTÖSNEUVOJA

Jaanan käynnin jälkeen Aadan luottamusta ihmisiin alettiin rakentaa uudelleen. Ratsua käsittelevät samat tutut ihmiset samaan tapaan.

Vuokratallilla omistajalla on rajalliset mahdollisuudet vaikuttaa esimerkiksi tarhaamisen määrään, tarhakavereihin ja karkearehun määrään. Puutteelliset olosuhteet voivat aiheuttaa eri hevossissa erilaisia reaktioita. Myös erilaiset kivut voivat olla käyttäytymisongelman perimmäinen syy. On hyvä, että Aada onkin menossa hevosklinikalle, Jaana pohtii.

Eläinten käyttösneuvojan tärkein ominaisuus on kärsivällisyys. Käytösneuvojan täytyy myös malta antaa omistajan itse oppia asioita. On hienoa, kun omistaja itse oppii käsittelemään eläintä turvallisesti ja tuloksellisesti.

– Pienetkin edistysaskeleet on hyvä huomata. Lisäksi täytyy olla silmää nähdä, jos hevonen turhautuu tai väsy. Vain rento eläin voi oppia. Yksi käyttösneuvojan tärkeimmistä taidoista on kuitenkin tulla toimeen ihmisten kanssa. Koulutustilanteessa on kaikkein tärkein saada eläimen omistaja toimimaan oikein, Jaana toteaa.

Tavoitteena hyvä yhteistyö

Käytösneuvojasta tuntuu aina yhtä hienolta, kun eläimen omistaja soittaa ja kertoo ongelman ratkenneen. Jaana yrittää aina antaa ohjeita niin, että ihminen itse osaa kouluttaa eläintään.

– Koulutuksen onnistuminen vaatii omistajan sitoutumista ja paljon työtä. Kaikki eivät aina

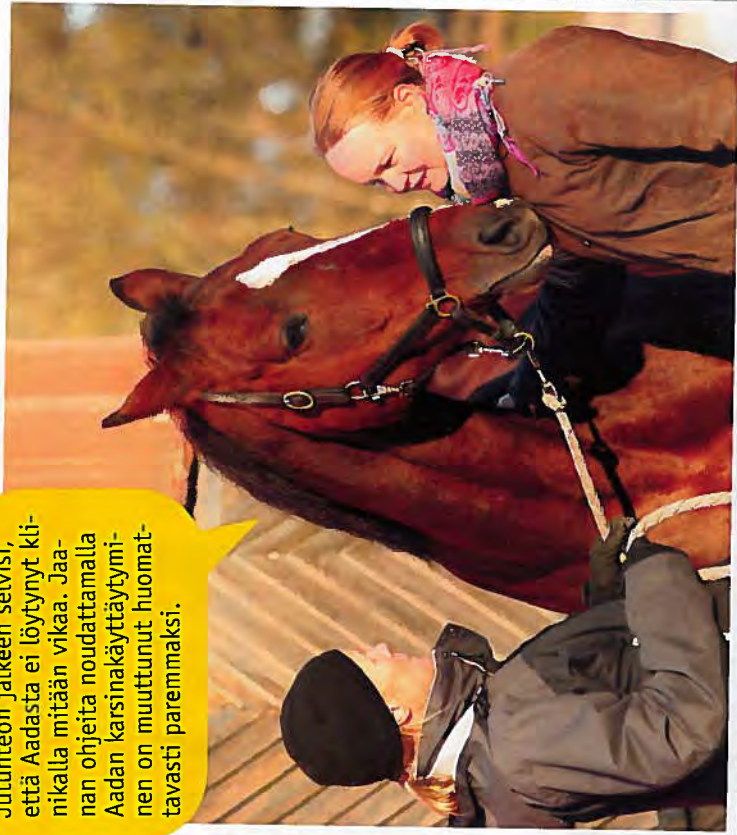
jaksa sitoutua pitkään koulutusjaksoon ja silloin ongelmaan ei voi ratketa. Toiveena on usein, että löytyisi jokin ihmekeino, joka poistaisi kiusallisen ongelman nopeasti, harmittelee Jaana.

Haastavinta käyttösneuvojan työssä on koettaa selittää koulutuksen perusteetkin mahdollisimman selkeästi. Joskus kaikkein haastavinta on saada eläimen omistaja kannustettua

ja motivoitua koulutukseen.

– Aadan kohdalla jäämme vielä odottamaan eläinlääkärin lausuntoa ja sitten koetamme mieltä, miten käytös voisi muuttua parhaalla tavalla. Olisi parasta, että kaikki käsitelisivät Aadaa samalla periaatteella. Mielenkiintoisinta työssäni ovatkin ehdottomasti eläimet. Antoisimpia heikkiä ovat pienet onnistumiset sekä yhteistyön paraneminen omistajan ja eläimen välillä, Jaana miettii.

Jutunteon jälkeen selvisi, että Aadasta ei löytynyt klinikalla mitään vikaa. Jaanan ohjeita noudattamalla Aadan karsinakäyttäytymisen on muuttunut huomattavasti paremmaksi.

KOULLUUN

Tutkintotasoista koulutusta eläinten kouluttajan ammattiin tarjoavat Suomessa Lappia, Kainuun ammattiopistot Livia, Axell sekä aikuiskoulutuskeskukset Ammattiopisto ja Amiedu. Opiakoulutusta järjestävä Amiedu, Opiakoulutusta käsitellään myös yksityisyrityksinä toimimiseen liittyviä asioita. Opiakoulu on esimerkiksi Amiedussa puoli vuotta.

JAANA POHJOLA

Koulutus: BSc applied animal behaviour science.

Työpaikka: Itsenäinen yrittäjä, joka tekee käyntejä asiakkaan luokse.

Työkokemus: Opiakoulujen jälkeen Jaana on antanut kolmen vuoden ajan käyttösneuvojan, pitäneet eläinkursseja ja ollut vuoden ajan eläintenhoiton opettajana.

Opiakoulu: Sparsholt college, Portsmouthin yliopisto Englannissa.

Opiakoulun kesto: kaksi vuotta.

Työaika: Työaika vaihtelee paljon ja viikonlopputyöt ovat tultuja.

Jaanan blogi: elainkoulutus.wordpress.com

